

..... [p1]

+ [Geloofd zij Jezus Christus]

Weleerweerde Heer en goede Meester,

Ik verzen u, met dezen brief den Nederlandtsen Herbarius:¹ 't is schoon nederduitsch en daar zijn een heel deel woorden in die u misschien nuttig gaan zijn.

'k Zal morgen, vrijdag,² bij den drukker gaan vragen dat hij 't Daghet zóó plooiën en inkleeden zou, wi gij 't verlangt, met veel anderen.³

Die ouden schoolmeester⁴ en kennen wij niet maar wij zullen hem toch wel vast krijgen; docht u niet dat zijn geschrift op Mr Teurlinckx 't zijne trok?

.....

1 In de [brief van april 1885 uit Beringen](#) vraagt Cuppens of Gezelle geïnteresseerd is in dit boek. In zijn [antwoordbrief](#) zegt Gezelle: "Die boek aangaande kruidkunde zou mij alderbest te passe komen."

2 15/05/1885.

3 Gezelle liet weten in [zijn vorige brief aan Cuppens](#) dat er klachten waren: "Ik hoore veel goeds van 't Daghet een dingen beklaagt men, en dat is te beklagen, t.w. dat het niet verzonden en wordt gelijk Loquela zorgvuldig in een papier gedaan Gij moeste het bladtje eenen keer meer plooiën en heel te gansch in eenen omslag doen, open aan beide enden; dan en zou de brievendragers bindsnoer 't daghet niet in tweeën zagen en schenden."

4 In zijn [brief van 04/05/1885](#) aan G. Gezelle zal Cuppens noteren: "Die ouden schoolmeester en kennen wij niet maar wij zullen hem toch wel vast krijgen; docht u niet dat zijn geschrift op Mr Teurlinckx 't zijne trok?" Cuppens vermoedt dus dat 'de oude schoolmeester' een schuilnaam is voor J. F. Tuerlinckx.

Maar uit de [brief van L. W. J. Lenaerts aan G. Gezelle van december 1887](#) ontdekken we zijn echte identiteit: Gij weet zeker wel, in 't doorgaan gezeld, dat de tweede Groot-vicaris Mgr. Boogaerts ons ondersteunt en "die oude schoolmeester" is waar gij in den 1sten N° (over Sprokkelmaand) aan geantwoord hebt."

Het artikel waarop Gezelle reageerde: Die Oude Schoolmeester (Constantinus Josephus Bogaerts), Uit boeken, brieven en bladeren. In: 't Daghet in den Oosten: 1 (1885) 4, p. 25-28.

Verleên Dijsdag ben ik bij Mr Daniëls geweest, en ik heb veel te zijnent gehoord en gezien dat mij verblijd heeft.⁵ Hij heeft bekans heel ons Limburgsch Boek-wezen in zijne bibliotheek steken: een reek of 6 Limburgsche werken die ons aldernuttigst zullen zijn. Spijtig dat gij geen 8 dagen op dat lievelik Vogelsanck⁶ kont zijn, gij zoudt er kunnen midden in zijne boeken. Mr Daniëls is een echte Limburger, die hem noch geld noch moeite

..... [p2]

en spaart om achter zijne geliefde Limburgsche en Diestersche (hij is Diesteneer geboren) boeken te geraken.

Hij heeft in zijn bezit en zal het u in 't korte opschikken, het berijmde leven van Sinte Luutgarde,⁷ dat Bormans zaliger toch uitgegeven heeft,⁸ maar alleen op een 20 afdruksels die hij aan zijne vrienden rondgedeeld heeft. Zijt gij nu niet blij? Een oud Zonuwens⁹ klokinschrift heeft hij ook: 't is 6 verzen lang en heel aardig. Hij zal het in 't Daghet doen drukken.¹⁰ Hij heeft ook eene alderschoonste verzameling van oude Limburgsche munten, waar hij ook in 't Daghet over/schrijven zal als gij 't begeert.¹¹

.....

5 Polydor Daniëls schrijft over dit bezoek in zijn aan Gezelle in [zijn brief van donderdag 14/05/1885](#): "Over eenige dagen heeft M. Cuppens eenen achternoen bij mij gezeten".

'Verleên Dijsdag' = 12 mei 1885.

6 Polydoor Daniëls was van 1876 tot 1904 slotkapelaan en aalmoezenier van baron Jules de Villenfagne de Vogelsanck, burgemeester van Zolder. Hij verbleef gedurende die periode in het kasteel Vogelsanck.

7 Een middelnederlands gedicht, geschreven door een zekere 'broeder Geraert'.

8 J.H. Bormans, Het Leven van Sinte Lutgardis. In: Dietsche Warande: 3 (1857), p. 37-67, 132-156, 285-322 & 4 (1858), p. 155-170, 267-302.

9 Zonhoven werd oorspronkelijk geschreven als 'Sonuwe'.

10 Klokinschriften te Zonhoven:

"Quintinus is mynen naam.

Myn ghelut sy Gode bekwame.

Also verre als men my hooren sal

Wilt God bewaren over al.

Aensiet dat inde. lof God van al.

In: 't Daghet in den Oosten: 1 (1885) 5, p. 38-39.

11 P. Daniëls, Oude munten uit Limburg. In: 't Daghet in den Oosten: 1 (1885) 6, p. 42-43.

Nog al: een kluchtspel van nen Diesteneer in verzen gedicht,¹² en dat heel aardig is. 't Is uit de 16^e eeuw en maar heel, heel moeielik meer te krijgen. Hij spreekt van het her uit te geven.¹³ De man zou veel werken als hij maar tijd genoeg had; maar hij moet de heele week sukkelen om de twee gazetten van Hasselt: den Onafhankelijke en le Constitutionnel¹⁴ op te houden. 't Is een vervelend werk, zegt hij, en ik geloof het wel, maar hij is er voor aangezatten¹⁵ van Mgr van Luyk en daar moet het toch iemand doen. Hij zou heel geeren hebben dat gij hem eens kwaamt bezoeken in den

..... [p3].....

zomer. Als gij kunt, doet het, lieve Meester, gij zult er uwen tijd noch onnuttig noch onverzettelik door brengen op dat oud schoon Vogelsanck¹⁶ waar alles nog op zijn middeleeuwsch gaat: bellen voor de knechten bijeen te roepen als 't roozekrans is, zorg voor den boer en de arme die Mevrouw zelf oppast en alderhande schoone

.....

- 12 Hoewel het Leidse handschrift uit 1548 stamt, werd het toneelstuk al eerder opgevoerd, bijv. door de 'ghesellen van der Lylien', een Diestse rederijkerskamer, op 1 augustus 1541, de openingsdag van het landjuweel te Diest. In de loop van de 16de eeuw groeide het uit tot een van de meest opgevoerde kluchten.
- 13 Uitgegeven in 1877, herdruk in 1878, door J. Van Vloten, Het Nederlandsche kluchtspel van de 14e tot de 18e eeuw.
- 14 *Le Constitutionnel du Limbourg belge* is een Franstalig, katholiek dagblad. De krant speelde in de jaren 1882-1883 een belangrijke rol in de oproep tot katholieke eenheid en de invoering van een bindend programma voor katholieke parlementariërs. Limburg nam daarbij het voortouw, omdat de provincie het zwaarst getroffen werd door het liberale voornemen om de salarissen van buitenlandse priesters en seminarieprofessoren af te schaffen. Vooral in Limburg waren talrijke Nederlandse en Duitse geestelijken werkzaam, waardoor de voorgestelde maatregelen er sterke weerstand opriepen.
- 15 Voltooid deelwoord van aanzetten (= aanstellen).
- 16 Het waterslot Vogelsanck fungeerde reeds vanaf de 12de eeuw als residentie van de graven van Loon. Van hieruit oefenden zij hun militaire, administratieve en gerechtelijke bevoegdheden. In de 14de eeuw kwam het domein onder het gezag van het prinsbisdom Luik. In 1741 werd het volledige bezit van Vogelsanck verkocht aan Gilles-Lambert de Villenfagne, burgemeester van Luik. De familie De Villenfagne bewoont het kasteel nog steeds. De Limburgse heerlijkheid Vogelsanck kwam in verschillende bouwfases tot stand. Het complex is grotendeels opgetrokken in Maaslandse renaissancestijl (16de-17de eeuw), aangevuld in de 18de eeuw met elementen in Lodewijk X-stijl met rococofronton en in Tudorstijl. Het park werd in de 17de eeuw aangelegd als renaissancestuin. In de 18de eeuw liet Jean-Louis de Villenfagne er o. m. een arboretum aanleggen met ca. 150 inheemse en uitheemse boomsoorten. In een latere fase werd het park, op initiatief van de echtgenote van Jules de Villenfagne, heraangelegd als Engelse landschapstuin, met een grote vijver met eiland als blikvanger.

gebruiken. Mevrouw is eene andere Mevrouw Van Houthulst, wi ze in uwe gedichten bezongen werdt.¹⁷ Zij kan goed vlaamsch en leest uwe Kerkhofblommen met veel genoeg en bewondering. Kom eens over in den zomer: dan reizen wij de Kempen eens gelijk af, met Koob en de anderen.

Dien gendarm zullen wij der lastig heel en gansch uitkrijgen,¹⁸ want als wij alles van u in 't Seminarie moeten ontvangen, dan is 't spel verbrod. Maar wat gij doet: als gij kladprinten verbeterd hebt, schik ze rechtstreeks naar den drukker toe, maar doet de verbeteringen niet te zeer op Uw westvlaamsch. Zóó: “gelooft ook niet nemeer” voor niets nemeer of niks nemeer, dat en is geen Limburgsch. De drukker posteert (Beeringsch voor kijft) dat wij hem veel te veel aandoen met onze verbeteringen (met de uwe) omdat hij, altijd moet verzetten, weglaten en bijplakken. Hij zegt dat hij veel meer werk heeft met 't Daghet als met zijn twee gazetten,¹⁹ en dat hij der zóó moet

..... [p4]
aan toe geven.

De runen²⁰ ga ik vragen bij Mr Daris en gij zult ze met eenige dagen krijgen tegelijkertijd met onze oogst.²¹ Ik verwacht veel zangen van allerlei graan van onze Gullebroërs. Nu schei ik uit en ga mijn pak maken - want ik moet morgen vroeg terug naar 't Waleland, juist op de ogenblik dat mijne Kempen der zoo schoon beginnen uit te zien! Aie! Tot later, als 't God belieft, goede Meester!

.....

- 17 In het gedicht van Guido Gezelle gaat het over een vrome en gastvrije dame die geliefd is bij de lokale bevolking en sterk betrokken is bij kerk, de school en de dorpsgemeenschap.
- 18 Gezelle wilde de (geheime) leveringsroute van het materiaal voor 't *Daghet* tussen hem en Cuppens vereenvoudigen. In zijn [brief van maart 1885](#) schreef hij daarom: “Kortrijk-gendarm, gendarm-Seminarie, Seminarie-Hasselt, Hasselt-Kortrijk is een al te lange omweg. Kan 't niet gevonden worden dat de gendarm uit het spel geraakt, dan ware 't nog doenlijk.”
- 19 *De onafhankelijke van de provincie Limburg* en *Le Constitutionnel*.
- 20 Cuppens en zijn vrienden zagen een pot met runen in de Schatkamer van de kathedraal van Luik. Ze wilden de runen door Gezelle laten ontcijferen met het oog op publicatie in 't *Daghet in den Oosten*. Hoewel Cuppens de pot met runen daadwerkelijk heeft gezien en via professor Daris over een afschrift hiervan kon beschikken, valt in 't *Daghet in den Oosten* geen spoor van dit materiaal terug te vinden.

Brieven waarvan sprake is van de pot met runen:

- 1) [Brief van A. Cuppens e.a. aan G. Gezelle van \[28?/01/1885\]](#)
- 2) [Brief van A. Cuppens e.a. aan G. Gezelle van \[02/03/1885\]](#)
- 3) [Brief van A. Cuppens e.a. aan G. Gezelle van xx/\[04/1885\]](#)

Uw dankbare en toegenegen

August Cuppens

PS. geen uitstand hebben, en zeggen ze niet in Limburg, geen uitstaans hebben wel. Is dat niet even goed?

.....

4) In zijn [brief van xx/\[05/1885\] aan A. Cuppens](#) vraagt Gezelle uiteindelijk om hem de runen op te sturen ter ontcijfering.

5) In de [brief van \[04/06/1885\] van A. Cuppens aan G. Gezelle](#) zegt hij: “'t Oud geschrift van dien pot, punt afgeschreven wi het op den ouden pot stant (Daar is, jammer genoeg, een heel deel uitgevaagd van den sleet)”.

21 'Oogst' = de verzamelde Limburgse woorden.

Briefbeschrijving

Verzender	Cuppens, August
Ontvanger	[Gezelle, Guido]
Verzendingsdatum	[14/05/1885]
Verzendingsplaats	Beringen (Beringen)
Annotatie	Datum gereconstrueerd op basis van: 1) de brief van G. Gezelle aan A. Cuppens van [xx/05/1885] (nr. 8589); de brief is een antwoord op brief nr. 8589 2) de brieftekst: brief is geschreven op donderdag + Cuppens is op dinsdag (12/05/1885) op bezoek geweest bij P. Daniëls 3) P. Daniëls schrijft op donderdag 14/05/1885 (brief nr. 5483) over dit bezoek als enige dagen geleden: brief is geschreven op donderdag 14/05/1885; plaats gereconstrueerd op basis van de brieftekst: op het einde van de brief verwijst hij ernaar dat hij van thuis uit schrijft; adressaat gereconstrueerd op basis van contextuele gegevens.
Annotatie	Datum gereconstrueerd op basis van: 1) de brief van G. Gezelle aan A. Cuppens van [xx/05/1885] (nr. 8589); de brief is een antwoord op brief nr. 8589 2) de brieftekst: brief is geschreven op donderdag + Cuppens is op dinsdag (12/05/1885) op bezoek geweest bij P. Daniëls 3) P. Daniëls schrijft op donderdag 14/05/1885 (brief nr. 5483) over dit bezoek als enige dagen geleden: brief is geschreven op donderdag 14/05/1885; plaats gereconstrueerd op basis van de brieftekst: op het einde van de brief verwijst hij ernaar dat hij van thuis uit schrijft; adressaat gereconstrueerd op basis van contextuele gegevens.

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	1 dubbel vel, 210 mm x 135 mm papier, wit, vierkant geruit papiersoort: 4 zijden beschreven, inkt
Staat	volledig
Vormelijke bijzonderheden	bijlage (boek: "den Nederlandtsen Herbarius") ontbreekt

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	7476
Bibliotheekrecord	https://anet.be/desktop/gga/nl/opacgga/nr=tg:gga_6.13852
IIIF-manifest	https://go.wander.be/iiif/bibliotheek-brugge/58f2566bc9d9826983357d9ce48592a31d812fac/manifest

Inhoud

Incipit	Ik verzen u, met dezen brief den Nederlandtsen
Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	[14/05/1885], Beringen, August Cuppens aan [Guido Gezelle]
Editeur	Miet Hubrechts; Marc Carlier (research); Peter De Baets (research); Universiteit Antwerpen

Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2026
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.
Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .
Citeren	Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [briefschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
